

'Merkel en Macron moeten Frans-Duitse as laten slagen'

Achtergrond - 30 juni 2017 - Auteur: Marja Verburg

De verkiezing van Macron tot president van Frankrijk heeft de Frans-Duitse as in Europa nieuw leven ingeblazen. Maar het zal een ingewikkelde vriendschap worden tussen de jonge rebelse Franse president en de pragmatische Merkel. Woensdag discussieerden drie kenners van Frankrijk en Duitsland in het Amsterdamse debatcentrum Spui 25.

Het liefdespaar Macron en Merkel - dat beeld doet het goed in de media. Marleen Rensen, universitair docent moderne Europese letterkunde aan de UvA, die onder meer het vak 'De Frans-Duitse as' doceert, toont het publiek enkele van de talloze foto's, cartoons en tekeningen van de twee Europese leiders die elkaar innig omhelzen of lief toelachen.

De Frans-Duitse as is ook een mooi historisch symbool voor de na-oorlogse verzoening, zegt Rensen. De samenwerking tussen beide landen, na decennia van oorlogen, staat aan de basis van de Europese Unie. Al hebben de landen tegengestelde culturen en belangen. Zo hadden ze elk een eigen agenda in Europa: waar Frankrijk na de Tweede Wereldoorlog via de EU weer een rol op het wereldtoneel hoopte te kunnen spelen, wilde Duitsland in Europa integreren en *goodwill* kweken, leggen de drie sprekers uit. Naast Rensen zijn dat journalist Pieter van den Blink, voormalig correspondent in Parijs, en Hanco Jürgens, wetenschappelijk medewerker van het Duitsland Instituut.

Frankrijk en Duitsland hebben een eigen agenda in Europa

Ook nu hebben beide landen een eigen agenda. Macron wil de Frans-Duitse as doen herleven om weer de drijvende kracht in Europa te kunnen zijn, zegt Rensen. Hij wil bijvoorbeeld de monetaire unie voltooien. "Het is de vraag in hoeverre Merkel daarin meegaat. Duitsland wil begrotingsdiscipline en regels, Macron wil Europese solidariteit en de schulden van de zuidelijke landen kwijtschelden."

Grote vergezichten

Macron is de man van de grote vergezichten, karakteriseert Van den Blink de Franse president. "De jonge rebelse branie, zoiets als Kennedy destijds in de VS.

Een *smartass* en een snelle jongen. Maar hij is ook oud-bankier én filosoof.” Merkel is juist de vrouw van het pragmatisme, van de kleine stapjes, zegt Jürgens. Dat ze Macron toch met open armen ontvangt, komt volgens hem omdat een goede band met Macron haar goed van pas komt nu de Bondsdagverkiezingen voor de deur staan.

Ook al is ze het niet eens met zijn wens voor een begrotingsbeleid voor de eurolanden, toch reageert ze enthousiast op zijn voorstellen. Daarbij laat ze wijselijk in het midden of ze bereid is de benodigde concessies te doen, zegt Jürgens.

Merkel wil bovendien de geschiedenisboekjes in gaan als geslaagde Europese leider, vervolgt hij. Daar heeft ze de samenwerking met Macron ook voor nodig. En, voegt Jürgens er aan het eind van de debatmiddag aan toe: “Duitsland heeft belang bij een Franse president die slaagt. Duitsland is de afgelopen jaren geschrokken van de tegenkrachten tegen het Duitse dictaat in Europa. Ze móeten er wel uitkomen samen.”

Hete herfst

Van den Blink vraagt zich af of we eigenlijk wel precies weten wat Macrons ideeën voor de herleving van de Frans-Duitse as zijn. Hij denkt dat de Franse president een as wil die zo sterk is dat de andere landen wel moeten volgen. “En dat gaat misschien wel veel verder dan wij ons nu kunnen voorstellen.”

'Merkel wil de geschiedenisboekjes in gaan als geslaagde Europese leider'

Daarmee spreekt Van den Blink een van de andere problemen aan waar Duitsland en Frankrijk mee te maken krijgen. Ze moeten het niet alleen eens zien te worden over hun onderlinge verschillen, maar ook zorgen dat ze de andere Europese landen meekrijgen. Daarbij is de oost-west-tegenstelling in de EU waarschijnlijk een nog groter obstakel dan die tussen noord en zuid, zegt Rensen. Daarnaast moeten Merkel en Macron de bevolking in hun eigen landen enthousiast houden voor hun plannen. “Er staat een hete herfst voor de deur”, voorspelt Van den Blink, “want de vakbonden zijn fel tegen de hervormingen die Macron wil doorvoeren.”

Kan de Frans-Duitse as in deze omstandigheden eigenlijk wel iets uitrichten, vraagt moderator en journalist Willem van Ewijk. Daar zijn alledrie de sprekers optimistisch over. Frankrijk en Duitsland moeten creatief zijn, zegt Rensen, maar dat zijn ze vroeger ook steeds weer geweest. “Ik verwacht wel een en ander van Macrons creatief vermogen.”

Toekomstbeeld

Wat kunnen we concreet van de Frans-Duitse as verwachten na de Duitse verkiezingen in september, vraagt Van Ewijk. “Wat wordt er als eerste hervormd?” “De detacheringsrichtlijn”, zegt Van den Blink direct. Deze Europese richtlijn zorgt ervoor dat vooral Oost-Europese werknemers tegen lagere lonen in het buitenland kunnen werken. Daardoor wordt het duurdere personeel in dat land weggeconcentreerd. De EU wil die richtlijn aanpassen, maar Macron gaat die aanpassingen niet ver genoeg. Dat wordt nog pittig, voorspelt Van den Blink. “Macron wil het Franse arbeidsrecht aanpakken, dat is ook hard nodig. Daarin is die detacheringsrichtlijn ook belangrijk.”

'Macron heeft ook ideeën voor een nieuw verhaal over Europa voor de Europese bevolking'

Jürgens verwacht dat de landen het eerst aan de slag gaan met de onderwerpen waar ze het over eens zijn: veiligheids- en anti-terreurmaatregelen, een sterker leger. Daarnaast denken hij en Van den Blink dat er meer Europees beleid komt de komende jaren, waar de Europese landen nu vaak nog hun eigen koers volgen. “Het klimaat kan een grote *trigger* zijn”, zegt Van den Blink. “Zeker nu Trump uit het klimaatakkoord van Parijs is gestapt.”

Wat ook nodig is, vervolgt de oud-correspondent, is een nieuw verhaal over Europa voor de Europese bevolking. “Daar heeft Macron ideeën over”, vertelt hij. In Frankrijk heeft Macron talloze medewerkers het land in gestuurd om gesprekken met de bevolking te voeren. Die gesprekken vonden hun weerslag in zijn programma. “Dat wil hij ook pan-Europees uitrollen”, zegt Van den Blink: bijeenkomsten organiseren, de Europese bevolking die een agenda opstelt. “Dat kan een nieuw momentum worden.”

Europa heeft een toekomstbeeld nodig, vult Jürgens aan. “Kohl had dat, Merkel heeft dat veel minder. Maar Macron zet lange lijnen uit. Misschien iets te veel, maar dat is wel in hem te prijzen.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/21863/merkel-en-macron-moeten-frans-duitse-as-laten-slag-en>